

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 14161. Redaksjonssekretæren privat: 10695. — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdager fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

INNHOLD: Advent. — Kardinal Pietro Gasparri †. — St. Frans Xaver. Kristi utsending. 1506—1552. — Forberedelse til jul. — Den nye katolske sogneprest i Kristiansand. — N. K. K. F.s diskusjonsaften. — Bokanmeldelse. — I kikkerten. — Herhjemme — og derute.

Advent.

Marias guddommelige moderverdighet og engelens bebudelse av dette inntar en bred plass i Advents- liturgien fordi det er vår hellige Kirkes ønske å gi oss alle del i Marias uendelige glede og forventnings- fulle sinnelag i den tid hvor hun ventet sin sønn — hvor hun bar ham under sitt hjerte og i sitt hjerte. Vi kan forstå med hvilken lengsel hun ventet hans fødsel etter engelens ord, og hvorledes den hellige Ånds kraft hvilte over henne og gav henne mot og styrke til å bære de vanskeligheter som hennes livs ytre kår ganske sikkert har beredt henne. Og det er denne forståelse som Kirken helt konkret vil hjelpe oss til og utdype i oss ved å la oss gjennomleve Ad- ventstiden med Maria, så vi i tro, håp og kjærlighet gir Kristus mer og mer plass i vårt hjerte og lar hans Helligånds virkninger mer og mer styrke vår ånd, vår sinnsinnstilling, vår holdning overfor livets van- skeligheter. I den hensikt å støtte våre bestrebel- ser for å rette vårt liv inn med en sann jul for øie: det nye Kristus-menneskes fødsel i oss, viser Kirken nu stadig i Adventstidens Liturgi hen til Maria, til Guds hellige mor.

Daglig ber Kirken i Adventstiden bønnen fra Ma- ria Bebudelsesfest: «Gud — du som har villet at ditt ord etter engelens budskap skulde bli kjød i den sa- lige jomfru Marias moderskjød — gi oss på vår bønn at vi som tror at hun i sannhet er Guds mor, må finne hjelp ved hennes forbønner hos dig.»

På tamperdagene leses evangeliene om Marias be- budelse og Marias besøk hos Elisabeth og i de fleste av adventstidens hymner, antifoner, offertorier og

gradualer, tales der om Marias moderverdighet, like- som festen for hennes ubesmittede undfangelse er henlagt til denne tid. Og således innprentes vi sta- dig at julens komme, den sanne juls komme, må vi forberede med Maria og ved Maria.

Adventstiden er altså juleforberedelsens tid — men la oss nu søke ikke i denne advent, som dessverre så ofte før, å la disse forberedelser bli av en ren ytre art. La disse forberedelser vokse frem i kraft av vår leng- sel og som følge av vår søken etter Frelseren — han som skal bringe våre urolige hjerter og engstelige tanker fred og glede. La oss forsøke å la denne ad- ventstid bli nettop en *personlig*, en dypt inngripende gjennomlevelse av den lengsel, det sukk som i år- tusener gikk fra slekt til slekt i den førkristelige tid — gikk i de slekter som visste at lyset skulde kom- me til jorden, men for hvis legemlige øie det forblev skjult.

Adventstiden er en ansvarsfull tid fordi den er tiden, hvor våre bonner og betraktninger mer enn ellers bør preges av vårt *evige* mål, vårt livs egent- lige bestemmelse. Dypest sett er jo nemlig hele vårt liv en stadig advent, en stadig lengsel etter hjelp og befrielse fra våre alltid gjentatte synder, hele vår ufullkommenhet — en stadig forbindelse til å motta den Frelser som har lovet at han vil komme engang og fornye verden, gi oss en ny himmel og ny jord — en stadig forberedelse til å kunne hilse vår døds- time som den store julefest. Men vi har grunn til også — hvis vi søker å finne frem til denne innstil- ling — å minnes hvorledes det gikk Guds utvalgte

folk — adventsfolket — det folk, hvis hele historie, som den fortelles i det gamle Testamente, er en be- retning om høistemte forventninger — om rop som stiger mot Jehova, fylte av ord så sterke, så inner- lige, så klagende — fylte av bønner om Messias' komme måtte skje snart med utfrielse fra urettfer- dighetens åk og egen elendighet og underkuelse.

Vi har grunn til å minnes at da den så lengsels- fullt ventede kommer til jorden som et lite barn og går midt iblandt menneskene som en fattig istedetfor som en rik og mektig herre — da det så lengselsfullt ven- tede budskap om befrielse ikke lyder som et kamp- rop med løfte om seir over de ytre fiender, men som et evangelium med offer, forsakelse, tjeneste, uegen- nytte som innhold, da vender alle sig skuffet og for- arget fra ham de ventet, men ikke erkjente, fordi de- res eget egoistiske sinnelag og deres hovmodige ønsker skjulte ham for dem.

Og når vi nu minnes dette — la oss da overveie om ikke det samme kunde bli aktuelt for oss i vårt eget sjeleliv som det har vært aktuelt senere i alle slektledds liv. Ti i snart to tusen år har adventstiden meldt Kristi komme til hvert enkelt menneske med stadig fornyet styrke, men i snart to tusen år er bud- skapet vel blitt hørt, men for manges yedkommende dets realitet overhørt — selv blandt dem som beteg- ner sig og betegnes med kristennavnet.

Jo — dette kan bli aktuelt for oss også — for dig og for mig om ikke vi følger den Stella Matutina, som i Marias skikkelse har lyst gjennom Kirken i snart to tusen år og visst oss veien til barnet i kryb- ben, til Kristus i våre hjerter ved sitt eget eksempel.

Vi vet at hennes vei ikke var lett, men at hun trod- de engelen på hans ord og i tro og håp besvarte Eli- sabeths hilsen og med kjærlighet tok imot det lille barn med de store forutsigelser og bevarte hyrdenes ord i sitt hjerte — ordene om fred på jorden ved dette samme lille barn, skjønt det for det menneskelige i hennes natur måtte være vanskelig å gripe. Og vi vet at lar vi henne føre oss blir vi ikke skuffet. Den kjærlighet hun lærer oss ved sitt forbilledlige liv kjenner ikke til egenkjærlighet og taper derfor aldri Kristi sanne skikkelse av syne, men kjenner ham igjen overalt hvor hans ånd virker — selv i det rin- geste og ubetydeligste.

La oss derfor nu under hele adventstiden våke og be med Guds hellige mor — hun, som våker og ber for den Kirke som ærer henne ved tre ganger daglig å gjenta engelens hilsen og knytte sin egen hilsen til den. Den Kirke som ærer henne hver dag i advents-

tidens liturgi — som aldri har ophørt å prise henne salig — som lik Johannes har tatt henne til sig og i henne ser sin mor. Og la oss med henne forberede at Ordet også må bli kjød i oss: Kristi opofrende kjærlighet en del av vårt vesen og væren.

Kardinal Pietro Gasparri.

En av den katolske Kirkes betydeligste menn, forhens- værende statssekretær kardinal Pietro Gasparri, avgikk — som vi meddelte i forrige nummer — søndag den 18. november om kvelden ved døden av en heftig lunge- betendelse, som han hadde pådratt sig da han den fore- gående mandag holdt foredrag på den store internasjo- nale katolske juristkongress om sitt livsverk: kodifika- sjonen av den kanoniske rett. Den 82-årige kardinal fikk ved den anledning en forkjølelse som med rivende fart utviklet sig til lungebetendelse, og tross de største an- strengelser lykkedes det ikke lægene å redde hans liv. Tilstede ved dødsleiet var hans nevø og hans skriftefar pater Modesto. Da kardinalen fikk meddelelse om at hans tilstand hadde forverret sig, viste han den samme enkle tro og den samme åndelige styrke som hadde pre- get hele hans liv.

Ti kardinal Gasparri bevarte hele livet igjennem til tross for de høie stillinger han beklede en enkel og usammensatt og derfor så sterk tro — man fristes næ- sten til å kalle den *barnetro*. Gudsfrykt var grunn- elementet i hans vesen — i bønn og betraktning søkte han alltid Guds vilje og bøiet sin egen inn under den. Kanskje er dette hemmeligheten ved den enestående klokskap som preget hans virke og den slagkraft hans ord alltid hadde når det gjaldt. Det var vanskelige tider for Kirken da han kaltes til å beklæ den hellige Faders høieste tillitspost: kardinalstatssekretærens embed — det var den vanskeligste tid i hele nutidens historie: septem- ber 1914.

Igjennem disse krigens forferdelige år ledet han Va- tikanets anliggender med slik fast myndighet, at Pius XI, da han besteg St. Peters stol i 1922, stadfestet ham i hans høie stilling — noe, som meget sjelden er inntruf- fet i Vatikanets historie. Og innen han trakk sig til- bake i 1930 hadde kardinalen bevist, at et bedre valg kunde paven heller ikke ha truffet: Lateranoverens- komsten blev den strålende sluttsten på hans politiske livsvei.

Men ennu var kardinal Gasparris krefter ikke opbrukt: han viet de næste år til redaksjonen av den universelle katekismus som utkom i 1932. En slik ånds- kraft er ikke menneskeverk — den er gitt av Gud, og den fromme kardinal var alltid rede til å prise Gud og gi *Ham* æren for alt det som menneskene æret ham selv for.

Pietro Gasparri blev født den 5. mai 1852 i Capovalanza di Ussita som sønn i en forpakterfamilie ute på den romerske kampagne. Man blev tidlig opmerksom på den begavede og flittige gutt, og han blev hjulpet frem til presteseminaret og mottok prestevigslen i 1877. Etterpå tok han doktorgraden i filosofi, teologi og kanonisk rett, hvorpå kardinal Mertel, som selv var fremragende kanonisk jurist, utnevnte ham til sin sekretær. I et par år docerte han nu teologi og kanonisk rett for elevene ved det romerske Seminar og Propagandakollegiet, inntil han i 1880 kaltes som professor i kanonisk rett til l'Institut Catholique i Paris, hvorfra han også offentliggjorde sine første større arbeider.

I 8 år forblev han ved dette universitet og satte sig samtidig grundig inn i den europeiske politikk — særlig selvfølgelig den franske, hvis ledende menn han fikk et førstehåndskjennskap til, som kom vel med da bruddet mellom Frankrike og Kirken kom. Han blev utnevnt til pavelig husprelat, og etterpå — i 1898 — til titularerkebiskop av Cæsarea i Palestina og apostolisk nuntius i Peru, hvor han var i fire år og viste sig som en både klok og forsiktig diplomat. Derpå kaltes han tilbake til Rom som sekretær ved kongregasjonen for de ekstraordinære kirkelige anliggender.

I 1904 blev kardinal Gasparri utnevnt til president for Consulta, den kommisjon som nedsattes av pave Pius X og som skulde utarbeide en ny Codex juris canonici — det vil si en ny utgave av den kirkelige lovbook, som i tidenes løp var kommet til å bestå av en samling gamle dokumenter og foreldede paragrafer, som ikke var tilpasset det moderne behov, og som var uten egentlig orden, så det næsten var umulig å finne rede i den. Det var et kjempearbeid som blev lagt på Gasparris skuldre og det manglet ikke på advarsler fra dem som antok oppgaven å være ugjennemførlig. Men man hadde undervurdert kardinalens klare innsikt og administrasjonsevne. Allerførst forlangte og dirigerte han opsatt en fortegnelse over alle de saker og alle de fagkretser som skulde behandles i den nye lovbook, og denne fortegnelse blev grundig gjennomgått og diskutert. Etter at stoffet på denne måte var blitt opdelt hitkaltes de berømteste kirkerettsjurister fra alle land som konsultorer, d. v. s. rådgivere og medarbeidere. Enhver konsultor hadde å utarbeide noen lovparagrafer — kanon — på et bestemt nøie avgrenset felt. På hvert eneste avsnitt av lovbooken arbeidet således ofte 3 à 4 konsultorer uavhengig av hverandre og uten at den ene visste noe om den annens arbeid. Det således behandlede materiale gikk derpå like i kommisjonene.

Disse var et ømstendelig men meget grundig apparat, som virket gjennom sin ensartede og faste ledelse. Først kom lovutkastene til behandling i to små kommisjoner av jurister, som hver bestod av 10 medlemmer og bearbejdet det innleverte materiale. Den ene samledes regelmessig hver torsdag, den annen hver søndag formiddag. Begge disse kommisjoner trådte sammen under Gasparris forsete og i dem begge drøftedes de av konsultorene fremlagte kanones. Gasparri spurte hver enkelt av kommisjonens medlemmer om hans mening om hver enkelt av paragrafene, og naturligvis hadde hver

sin egen mening, idet noen vilde føie noe til og andre trekke noe fra.

Når Gasparri hadde hørt på dem alle lot han utarbeide et nytt forslag på grunnlag av hvad som kom frem under diskusjonen. Det måtte gå fort — han forlangte således at det efter møtet søndag formiddag skulde foreligge fullt ferdig til mandag morgen. Det nye utkast blev straks trykt og tilstillet kommisjonsmedlemmene, så det kunde bli god tid til å studere det innen næste møte. Likeledes i den kommisjon som trådte sammen om torsdagen. Etterpå trådte den såkalte store kommisjon sammen, som bestod av 25 medlemmer, og som hadde å gjennomgå arbeidet fra begge de små kommisjoner.

Efter noen tids forløp forenklet imidlertid Gasparri hele dette tungvindte apparat, idet han ophevet de små kommisjoner og lot medlemmene av den store kommisjon utarbeide en skriftlig kommentar til hver eneste kanon, hvorpå disse kommentarer blev samarbeidet under Gasparris ledelse og forelagt kardinalkommisjonen. Dennes betenkning blev atter lagt på Gasparris skrivebord, bearbejdet, trykt og på nytt forelagt kardinalene til der ikke var noen fler innvendinger å gjøre.

I 14 år arbeidet kardinal Gasparri daglig med dette — kun ferietiden og påskesøndag holdtes ingen møter. Engang blev dog dette arbeidspress ham for meget og han ønsket å legge purpuret fra sig og inntre hos jesuittene. Men ordenens general, pater Wernz, frarådet ham det og han tok atter byrden på sig.

Den 19. mai 1918 trådte Kodexen — som omfatter 5 bøker — i kraft, og Pietro Gasparris navn fikk for alle tider sin plass ved siden av de store kirkehistoriske skikkelser, idet de sakkyndige mener han som rettslærd og rettsreformator kun har sin likemann i den berømte dominikanerpater Raymond av Pennafort, som har skapt Gregor IV's dekretalier.

Det var i 1907 at Gasparri utnevntes til kardinal. I 1914 etterfulgte han kardinal Ferrata som kardinalstatssekretær. I 1914—1918 virket han som palassprefekt. I 1916 blev han Camerlengo som anerkjennelse av sin juridiske innsats. 1925—1930 prefekt for kongregasjonen for de ekstraordinære kirkelige anliggender. 1922 pavelig legat til Loretto. 1929 det samme til Monte Cassino. Ja år efter år kunde denne personlig så beskjedne mann føie den ene titel, det ene tilittshverv, det ene protektorat, den ene heder efter den annen til all den ære som vistes ham i forveien, men så har han også på pavestatens vegner avsluttet ikke mindre enn ni konkordater: Bayern 1924, Estland 1925, Polen 1926, Lithauen 1927, Tsjekkoslovakiet og Portugal 1928, Italia 1929, Rumienien og Preussen også 1929.

Som hans livs hovedverk — ved siden av hans juridiske innsats — må man vel betrakte Lateranoverenskomsten mellom pavestaten og Italia, som undertegnedes 11. februar 1929. Men først hadde kardinal Gasparri som statssekretær gjort alt hvad der stod i hans makt for å bistå pave Benediktus XV i hans fredsbestrebelsers under verdenskrigen. Det var så meget desto vanskeligere som Frankrike stadig beskyldte Vatikanet for å være tyskvennlig, mens Centralmaktene på sin

side påstod at det var ententen som Kirken begunstiget — samtidig som Italia selv ikke så med sympati på Gasparri fredsforsøk.

Så etterfulgte pave Pius XI sin forgjenger, og som allerede sagt blev kardinal Gasparri stående som statssekretær. Nu var det forholdene i selve Italia som all oppmerksomhet måtte koncentrerer om. Kampen mellom kommunister og fascister raste på det kraftigste og de italienske regjeringer var helt maktesløse. Stillingen blev ikke bedre da Folkepartiet, hvis ledere delvis var geistlige, hadde dannet sig og tok avstand både fra kommunismen og fascismen. Da lot kardinal Gasparri gjennom «Osservatore Romano» tydelig forstå, at etter Vatikanets mening var nu Mussolini den eneste som kunde redde landet fra fullstendig kaos. Allikevel blev han stadig angrepet i fascistpressen, og hans stilling var til tider meget vanskelig — inntil forhandlingene mellom den italienske stat og Vatikanet for å skaffe en ordning av det gamle omstridte forhold angående pavestatsens verdslige makt for alvor begynte i 1928 — det stridsspørsmål som hadde ført til at paven like siden

1870 hadde holdt sig innenfor Vatikanets egne enesmerker. Forhandlingene førte til den omtalte Lateranoverenskomst. En selvstendig Vatikanstat blev opprettet, et konkordat inngått som ordnet forholdene angående kirkene og dens eiendommer i Italia, og paven fikk en meget stor millionerstatning for tapet av sin verdslige makt i 1870. Traktaten blev på det høitideligste ratifisert 7. juni 1929 og det italienske kongepar mottatt av paven i audiens.

Jevnsides med hele denne diplomatiske virksomhet gikk kardinalens store arbeid i velgjørenhetens tjeneste, idet han har organisert flere karitative institusjoner. Også krigsfangene interesserte han sig meget for. Intet under at han etterhvert som han nærmet sig de 80 år følte sig trett — og et år etter at Lateranoverenskomsten var undertegnet trakk han sig tilbake fra statssekretærstillingen.

Kardinal Gasparri er etter eget ønske blitt begravet på sitt fødested Ussita. Det er en god sønn, en trofast tjener av vår hellige Kirke som nu er stedd til hvile etter et langt arbeidsomt liv. — R. I. P.

St. Frans Xaver. Kristi utsending. 1506—1552.

Kristi Kirke er i sitt innerste vesen en misjonerende kirke. Kristus blev sendt av Gud for å forkynne «Kongedømmet». I sin tur sendte Kristus apostlene: «Gå, lær alle nasjoner!» Siden St. Pauli's dager har det over hele verden vært tråkket stier på kryss og tvers av menn, som har spredt Kristi Evangelium. Blandt de største misjonærer var Benediktinerne. Med middelalderen begynte Franciskanernes og Dominikanernes overveldende misjonsvirksomhet.

Under de store religiøse omveltninger i det 16. århundre blev «Jesu selskap» — Jesuiterordenen — stiftet, og St. Ignatius av Loyola vilde først, likesom St. Franciskus, vie sitt liv til å omvende Saracenerne. Men han blev nødt til å være hjemme og sende andre til det heltemodige, opofrende liv i det fjerne, det liv og det arbeide som han så inderlig ønsket å dele. Hans næreste og kjæreste venn, Frans Xaver, var ikke den første jesuit som drog til de fjerne misjonsmarker. Men hans navn overstråler de andres.

I det nordlige Spania, i en verden som var brent brun og grå av solen, med rivende fjellstrømmer og en strålende blå himmel, lå grensefestningen Xaver, en firkant omgitt av tykke murer med et tårn i midten og vindelgangar inne i murene og i de lave kjellerrum bak de jernbesatte porter. Kapellet fikk ikke annet lys enn det som sivet inn gjennom et eneste lite skyteskår. Her i denne festning blev Franciscus av Xaver og Jassu født 7. april 1506. Hans guttedager var strenge, men lykkelige. Han vokset op hård som stål; den første i all slags legemsøvelse og allikevel glad i poesi og alle skjønne kunster. Tett, krøllet hår, solbrent, og i besiddelse av en vidunderlig personlig tiltrekningsevne, en gave som han beholdt hele sitt liv.

Men da han var seks år gammel begynte ulykkene. Det blev indre splittelse i Spania, og i 1512 brøt krigen ut. Frankrike og pavedømmet blev trukket med. Endel av Frans's familie var på den ene side, andre på motpartens. Nøitralitet var utelukket. Det ene efter det annet av hans slekts gamle hjem blev ødelagt. Murer blev jevnet med jorden, jordgods konfiskert, skattene øket. Familien blev helt ruinert, men kjempet allikevel.

I 1520 gikk Henrik av Navarra's menn og de franske tropper til stormangrep på Pampluna og dens få kastiljanere. I breschen stod Ignatius av Loyola alene. Angriperne stormet opover skråningene, og forrest blandt dem to av Frans's brødre. Frans selv var den gang bare elleve år, og var derfor ikke med. En kanonkule knuste Ignatius's ene ben, forandret hans liv, og førte ham til sist så langt, at han stiftet Jesuiterordenen. Hvis Frans den gang hadde vært eldre, kunde det like godt ha hendt at han hadde vært den som rammet Ignatius.

Årene gikk. Xaver-familien arbeidet — som bevere på en ødelagt demning — for å gjenreise sin økonomiske og sociale stilling. Frans, som var mest begavet, blev sendt til verdensuniversitetet i Paris. Han var overordentlig ødsel. Hans mor, som var fortvilet over hans ødselhet, vilde ha ham hjem, men hans søster, en fattig Klarissinne, fastholdt at han skulde fortsette. Han blev i Paris, men arbeidet mest for å få Xaver-familiens adelstitler anerkjent på nytt. Det lykkedes. Det som tiltrakk ham var hofflivet og de høieste militærstillinger — hans ærgjerrighet kjente ingen grenser.

Paris var den gang — og når har den ikke vært det? — alle nye ideers hjem. Gjennom den sorte «gotiske silhouett» av den gamle by begynte det å glitre i gullet og det hvite marmor fra det gamle skeptiske Athen.

Frans blev næsten vantro, — modernist vilde vi kalle det.

Nettop da optrådte Ignatius av Loyola igjen — i like høi grad en adelsmann som Frans selv. Han så lenger enn til pengene, lenger enn til rang. Xaver hatet ham og gjorde narr av ham, — og allikevel møttes de; allikevel beseiret Ignatius ham.

Ingen vet på hvilken måte Ignatius fikk Frans til å se at penger, titler og egoisme var ingen ting sammenlignet med de evige verdier — at det som gjaldt var ikke hvad man hadde, ikke hvad man het; men hvad man var — ikke hvad man kunde gjøre for sig selv i selvets navn, men hvad man kunde gjøre for andre i Kristi navn.

I 1533 lovet Frans, Ignatius og fem andre å følge Kristus i fattigdom og renhet, og etter tre år (når de var ferdige med sine studier) å reise ut for å kristne hedningene. Ignatius var 43 år, Xaver 28. De møttes igjen i Venedig i 1537. I tre år øvet Frans sig i å «tjene». Fremfor alt arbeidet han i sykehus og fengsler. En stund efterat han var blitt ordinert som prest, blev han syk og lægene trodde ikke han vilde leve mere enn to måneder. Ignatius befalte ham å hvile og gjorde ham senere til sin sekretær. —

Men det falt en «bombe» ned i denne nøkterne, rolige, fromme tilværelse. I 1539 bad kongen av Portugal Ignatius om menn som kunde reise til India som misjonærer. Ignatius hadde bare to som han kunde tilby. Den ene kom så langt som til Lissabon, den andre blev i siste øieblikk før avreisen voldsomt angrepet av sykdom. Ignatius, som selv var sengeliggende, sendte bud efter Xaver. — «Frans,» sa han, «der finnes ingen andre som kan reise — derfor må du!»

«Selvfølgelig,» sa Xaver; «jeg reiser med en gang.» Han hadde ikke fullt en dag til å gjøre sig ferdig på. Ignatius bidrog til utstyret ved å gi ham sin egen trøie, efter at Frans hadde lappet sin talar.

Reisen til Portugal, over Alpene, var fryktelig. Snestormer, rivende fjellstryk og avgrunner. Xaver, som fremdeles hadde sin muskelstyrke i behold, måtte løpe efter løpske hester, klatre ned dype kløfter og greie op med stallrum til hestene. En gutt, som tilhørte ambassadørens følge og som hittil bare hadde «levet livet», blev aldeles betatt av Frans og utbrøt med dyp bevegelse: «For første gang i mitt liv har jeg forstått hvad det vil si å være en kristen.»

Endelig nådde de Lissabon. Den 7. april, hans 36te fødselsdag, drog 35 bredsnutete transportfartøier avgårde til India. De nådde ikke India før i mai det påfølgende år — efter en aldeles redselsfull reise. Emigrantene var Portugals verste utskudd. Frans var sjøsyk i to måneder i trekk; all maten, ja selv vannet var råttent. Frans ofret alt, sin mat, sine klær, sin lugar til den redselsslagne, bannende, morderiske og ubeherskede bande. De lå værfast i flere måneder i Mozambique, «Portugals kirkegård». —

Det var et overveldende arbeide som ventet ham da han kom til Goa. Kristendommen i denne materielt innstillede, samvittighetsløse verden var rett og slett en farse. Embedsmennene var enda mere fordervet enn de andre; eller, hvis de rapporterte misligheter og det blev

kjent, blev de uten videre myrdet. Frans ropte i sjel kval, at europeerne var de verste fiender mot sig selv, mot de innfødte og mot den kristne tro.

Fra 1542 til 1544 drog han 13 ganger — hver gang like sjøsyk — den 600 miles (engelske mil) lange reise til Kapp Comorin og tilbake. Han arbeidet mest blandt Paravar perlefiskerne. Han organiserte politivesen såvel som skolevesen. Blev budsendt av rajaher for å ordne op blandt røvere og sjørøvere. I en verden av dysenteri, malaria og elefantsyke vant han, fra han begynte og til 1545, omkring 30 000 konvertiter. Og ikke bare vant han dem for den kristne kirke, men han ordnet også med en grundig og solid undervisning for dem.

Efter Paravar kom turen til Ceylon. Derefter til Malakka, som i kommersiell henseende ennå ikke var overtrumpet av Singapore. I denne makelighetens atmosfære sov han fremdeles i sin hytte av palmeblader med en sten til hodepute. Derfra til Krydderoene (Molukkerne) vest for Ny-Guinea. Han fulgte efter de lavtstående papuanske innfødte helt op i fjellene, hvor alle slags innsekter svermet i den fuktige hete luft, og lukten av krydderelliker var næsten kvelende. Hodejegerne på Borneo, kanibalismen og usedeligheten på Ceram greide ikke å kvele hans håp om å vinne nye mennesker for Kristi rike. — På Molukkerne oplevet han, at det tok tre år og ni måneder å få svar fra Rom. Xaver, for hvem hver eneste ukes adskillelse fra sine venner var lidelse og angst, klippet ut navnetrekkene på de dyrebare brevene og bar dem ved sitt hjerte sammen med en avskrift av de løfter han hadde avlagt for Kristus.

Til tross for dette gav allikevel disse øer med sine stadige vulkanske utbrudd, sine mudderkilder, eksplosjoner og skypumper og sin brutale befolkning ham den høieste, reneste lykke. Han skrev at de burde kalles «Guds håps øer». Tre ganger led han skibbrudd; ofte utsultet, utslitt av de fryktelige reiser i næsten ufremkommelig terreng, overfalt av muhammedanere, dagevis skjult i jungelen — og allikevel: «Aldri har jeg vært lykkeligere noe annet sted!»

Så var hans neste tanke Japan. Men han var ikke en fanatiker, som kastet sig hodekulls, uforberedt inn i ukjente land. Før han drog dit, studerte han sproget og satte sig også grundig inn i de japanske religioner. Han oversatte Matteus's evangelium til japansk og lærte det utenat. Og allikevel syntes det ham, da han var i Japan, at han ikke fikk utrettet noe. I sin store ydmykhet trodde han selv, at hans liv var mangelfullt og hans arbeide resultatløst. Og dog fikk han utrettet enda mere der enn noe annet sted. Han kom til Japan efter en reise, som var et rent Getsemane av lidelse og angst. Han var til det ytterste nærtagende og følsom, men hans mot var det sanne mot; fordi han fryktet både det han forutså og enda mere det ukjente uten å la denne frykt hindre sig i å utføre sin plikt. Da han reiste fra Japan efterlot han sig 1500—2000 kristne, den første spire til en stor kirke; men en kirke som ofte har vært næsten tilintetgjort på grunn av forfølgelse.

Tilsist drog han i 1552 til Kina, og kom til San-Cian, rett overfor det Si-Kiang, hvor Canton ligger. Men intet transportfartøi vilde ta ham med til det land hvor

det var den visse død for slike som han å komme. Han blev syk, fikk voldsomme feberanfoll. — «Skal jeg noensinne nå Kina?» skrev han. «Jeg vet ikke, alt synes å arbeide mot mig.» I november blev han for alvor syk. Han var da alene med en malabar-tjener og en kinesergutt. Han årelot sig og gjentok åreladningene. Men feberen steg og feberfantasiene tok overhånd. I sine feberfantasier falt han tilbake til sitt barndomssprog — baskisk. Jesu navn var alltid på hans leber.

Vi har alle detaljer fra disse dager. Tenk dere: En hytte bare som en ramme av kvister, med taket delvis dekket av palmeblad, resten revet i stykker av den voldsomme storm. En liten lampe som blaffer i vinden, næsten slukkes og blusser op igjen. Den ustanselige lyd av bølgene mot stranden. Krusifikset, som kineseren hadde festet på en av kvistene. Kina, reisens mål, som et drømesyn i det fjerne og Frans's dødbleke ansikt og brennende øine. Frans — så syk at han ikke lenger kan si et eneste ord — bare feste de brennende øine tilbedende på krusifikset — symbolet på Kristus, hans liv, hans kjærlighet og fremfor alt hans død. Nu var kartene rullet sammen for siste gang. Nu var reisene slutt. Nu var Ignatius langt, langt borte ved sin bedepult i Rom. Nu måtte Frans i tankene sende selv ham det siste farvel. Nu var livet i Paris, i barndomshjemmet i Spania — det eneste hjem han noensinne hadde kjent — alt var lagt i Guds hender, og der skulde det bli. «I dine hender overgir jeg alt, mitt liv og min evighet.»

Aftenen den 2. september gled stille hen. Ingen annen enn kineseren var hos den døende helgen. Klokken 2 om morgenen 3. desbr., da vinden og havet blev mere urolig, rørte Frans sig. Det var ikke til å ta feil av, at den siste og uigjenkallelige forandring var kommet over ham. Den våkende innfødte reiste sig, satte et tendt lys i den døende Frans hender, og holdt det der. Kanskje sluknet det i den første morgendemring — ti da døde Frans Xaver — alene, ingen andre var hos ham, bare den trette kineser og den korsfestede Kristus.

Nu hviler hans jordiske rester i Goa, mens hans ånd lever ennu i det fjerne Østen, hvor hans minne holdes høit i ære. For ikke mer enn 4 år siden reistes et stort kors med en bronseplakette som bærer hans trekk i Yamaguche i Vest-Japan. Beundringen for og kjærlighet til hans livsgjerning kan aldri dø. S.

Forberedelse til jul.

Tenk, det er bare en måned til jul, begynner vi å si til hverandre — og så kommer der lyse og gode minner fra barndom og unge dager med vakre gaver, rikelig med mat og søte kaker og juleevangeliet på toppen. Men det finnes de steder, hvor minnene hester svart jul, den arbeidsløses jul, forsorgens jul. Og de er mange de hjem som er blitt utpint av mangel på de nødvendigste ting, for ikke å tale om det, som gir lyse og gode minner. Det er bare en måned til jul.

Tenk på den tanke hos en husmor i et hjem hvor mannen er arbeidsløs. Nu har vi slett intet til jul; barnets fest fremfor alt gir *mine* barn — intet til jul. Svart jul! Hvad du har gjort mot en av mine minste brødre har du gjort mot mig, sier Frelseren oss.

St. Vincensforeningens generalforsamling søndag 25. november gikk inn for juleinnsamlingen. Hjelp våre trengende trosbrødre og søstre til litt mat, kanskje klær også. Pengegaver, store og små, mottas med takk av sogneprest mgr. Irgens i St. Olav, sogneprest pater Notenboom, St. Halvard, eller presidenten. — Utdelingen foregår i samarbeide mellem styret i St. Vincensforeningen og sogneprestene.

Br. Frans.

Den nye katolske sogneprest i Kristiansand.

Med denne overskrift sees følgende inntatt i «Kristiansands Tidende» for 16. november:

Den nye sogneprest til den herværende katolske menighet, monsignore dr. K. Kjelstrup, er nu kommet til Kristiansand og holder sin tiltredelsespreken søndag den 18. novbr. Mgr. Kjelstrup, som tilhører en gammel norsk preste- og officers-slekt, er en av den katolske Kirkes betydeligste menn her hjemme. Han er like skattet som predikant og som forfatter, og hans apologetiske foredrag ved eftermiddagsgudstjenestene har alltid samlet fullt hus såvel i St. Olavskirken i Oslo som på Hamar, hvor han grunnla menigheten i sin tid og virket i syv år. Blandt hans tilhørere har befunnet sig mange protestanter som setter pris på hans klare og objektive fremstilling av den katolske Kirkes troslære og livsanskuelse og den orientering som de derigjennem har fått i mange av dagens brennende spørsmål.

I tre år har mgr. Kjelstrup vært sogneprest i Oslo — men når han nu kommer til Sørlandet, er han ikke fremmed for forholdene her, da han i årene 1911—1921 var sogneprest for den katolske menighet i Arendal. I disse år besøkte han ofte Kristiansand og preket ved flere leiligheter for fullt hus også her i byen. Han var i en årrekke redaktør for det katolske ukeblad «St. Olav» og har også siden vært en flittig og skattet medarbeider — særlig har han skrevet mange vakre dikt og salmer.

Mgr. Kjelstrup er født i 1874, gikk 20 år gammel over til katolisismen, og blev presteviet i Rom efter seks års studietid ved Propagandauniversitetets teologiske fakultet. I 1924 blev han av dette fakultet kreert doctor honoris causa, og det følgende år blev han av paven utnevnt til geistlig kammerherre med titlen Monsignore, som erkjentlighet for sitt fortjenstfulle virke i Kirkens tjeneste.

Mgr. Kjelstrup, som i år var 40 års jublant, har i studentenes bok skrevet en selvbiografi hvori han nevner at han aldri egentlig har trives i Oslo. Det er efter eget ønske at han nu vender tilbake til Sørlandet, idet

det er hans håp, fri for det arbeidspress som en menighet i Oslo medfører, å finne tid til å fullende sine kirkehistoriske arbeider.

*

Til dette kan vi tilføie, at St. Ansgarkirken var overfylt såvel ved høimessen som ved aftenandakten, hvor mgr. Kjelstrup talte om «bønnen for de avdøde».

N. K. K. F.s diskusjonsaften

til inntekt for utdanningsfondet blev en oplagt suksess. Like fra første øieblikk da alle damene kom inn i det nydelig arrangerede festivitetslokale, hersket den aller beste stemning — det var som alle hadde innstilt sig på å demonstrere i praksis hvor hyggelig katolsk foreningsliv er og hvor glad man er for å møtes. En mere opmuntrende velkomsthilsen kunde N. K. K. F.s formann ikke få — men den som sikkert her gledet sig mest over det gode fremmøte og den lyse, vennlige tone er fru Sutter, Utdanningsfondets mor og mor til denne diskusjonsaftens idé. Hun og de øvrige komitédamer: fru Elieson og frkn. Bachke og Knudtzon hadde truffet alle forberedelser med omtanke og nedlagt meget arbeide i dem — men så kunde de som sagt også konstatere en oplagt suksess.

Ikke minst fordi N. K. K. F. med denne aften instituerte en felles plattform for alle våre kvinneforeninger, hvor vi alle kan møtes og drøfte våre felles anliggender, våre mange felles interesser. Takknemligheten over dette kom gang på gang til orde — men først får vi gi ordet til fru Sutter, som ønsket velkommen, og til formannen, frk. Kristine Heggen, som holdt kveldens hovedforedrag: en spirituell utredning av foreningslivets betydning i almindelighet og våre katolske foreningers betydning i særdeleshet. Efter et vidtfavnende utsyn over foreningslivets uhyre betydning i vår tid, som mere enn noen annen epoke må betegnes som organisasjonens tidsalder på godt og ondt, viste taleren hvorledes reformasjonens ensidige forherligelse av individet, av det individualistiske nu holdt på å svinge over i sin rake motsetning: kollektivismen med masse-sjelen satt i høisetet som bærende prinsipp. Mot dette stillet frk. Heggen op **samfundslivets** idé: den frivillige sammenslutning av individer mot et felles mål, hvor det individuelle blir tjenende — i stedet for herskende eller helt utslettet. Fint og nænsomt tegnet hun billedet av de katolske foreningers betydning, ikke minst i et land som vårt, hvor vi er så få og derfor mere enn kan hende i de store land trenger til å møtes og føle oss i kontakt med hverandre.

Vi fikk et gripende bilde av den lykkefølelse som den første lille forening gir sine medlemmer på en nyoprettet katolsk stasjon, og hvordan disse medlemmer kan få oppleve litt av oldkirkens første kristnes glede ved å møtes og tale om det som står hjertene nærmest. Til sist talte frk. Heggen om våre forskjellige kvinneforeningers oppgaver og sluttet med særlig å legge oss ungdomsfondet på sinne.

Det sier sig selv at det intelligente foredrag høstet stor og takknemlig applaus, som fru Sutter omsatte i varme og hjertelige ord.

Så reiste fru Straith sig og under lydløs stillhet fortalte hun om den første katolske kvinneforening, som for 49 år

siden blev startet som Paramentforening og senere fikk sin første avlegger: en mødreforening.

Under den påfølgende diskusjon bragtes mange interessante emner på bane, og det blev levert verdifulle innlegg av fru Nylund, frk. Bachke, frk. Tiberg, fru Bonnevie, fru Schneider, frk. Marie-Elisabeth Larsen, frk. Müller, frk. Marie Rasmussen m. fl. Alle var enig i å prise dette lille nye skudd på foreningslivets tre som dette fellesmøte representerte, foruten at man drøftet en del av de problemer som dette tre's vekst og trivsel frembyr. Diskusjonen var meget interessant og munnet som det sig hør og bør ut i en takk til innlederen frøken Heggen, og arrangøren fru Sutter.

Hvorpå man fikk deilig musikk av frk. Duschek, frk. Sutter og d'herr Vitesnik og Staver, og næsten ikke kunde bekvemme sig til å skilles. Det var kun de mest energiske forsikringer om at kvelden skulde bli gjentatt som fikk damene avgårde, hvorpå komiteen gjorde regnskapet op og fruene Elieson, Nylund og Wahl med sin sedvanlige offervillige energi tok fatt på festens revers: oprydningen.

Snart var alt i orden — den siste takk sagt — den siste lampe slukket — den siste dør lukket. Og vi skiltes — men mon ikke mange har erindret et vers i Esther Bredholts sang i D. K. K. F.s sangbok:

Vi vil tjene vår Gud,
vi vil følge hans bud,
vi vil møtes i bønn til Guds enbårne Sønn.
Vi vil enighet først,
for vi vet det er størst,
det er muren dér står, når alt annet forgår.

E.

BOKANMELDELSE

Sven Stolpe: «Den kristne Falangen». (Alb. Bonniers Förlag, Stockholm).

«St. Olav» har allerede for en tid siden gjengitt Ronald Fangens begeistrede anmeldelse av denne svenske bok om noen av de mest fremtredende representanter for katolsk åndsliv i Frankrike.

Sven Stolpe viser i disse essays en sjelden evne til å treng inn til det centrale hos de forfattere han skildrer og vurderer. Hans forsøk på å forklare deres egenart er ikke alltid like vellykket. Men han har med denne bok gitt en ypperlig orientering i en side av fransk åndsliv som er så altfor lite kjent i Norden. Frasett Francois Mauriac, hvis bøker man nu begynner å oversette til norsk og svensk, er de forfattere og typer Stolpe skriver om knapt nok kjent i den litterære verden i de nordiske land. Og ved lesningen av Stolpes bok vil det straks bli klart at man her står overfor en rekke høist interessante og egenartede personligheter. Og ikke mindst forfattere som Jacques Rivière og Henri Massis, mennesker som Psichari og Jacques d'Arnoux, er så forskjellig fra det gjengse nordiske syn på franskmannen. Man kan bare beklage at ikke Stolpe har tatt med i sin samling Charles Péguy, denne merkelige mann og store dikter som har øvet en så stor innflytelse på den kristne falangen, som Sven Stolpe også leilighetsvis nevner. Men i et hvert fall må man være ham takknemlig for de fortreffelige essays hans bok inneholder og for det videre syn den gir nordiske lesere på fransk litteratur og åndsliv.

H. J. I.

7 kikkerten.

Under overskriften Pavementalitet har «Morgenbladet» i anledning av konflikten i Mjøndalen rettet et angrep mot ledelsen av de lokale fagforeninger. Uten å gå inn på sakens realitet, vil vi sette fingeren på følgende smakfulle uttrykk: «Optøiene i Mjøndalen kaster lys over den pavementalitet som svake sjeler besettes av, når maktfølelsen beruser dem.» — «Morgenbladet» har vel med disse ord ment å gi en rammende karakteristikk, men det kunde vel vært oppnådd uten å trekke Paven inn i denne polemikk? Vilde det ikke vært mer i stil med «Morgenbladets» tradisjoner og kulturnivå om man hadde undgått denne misvisende og lite taktfulle sammenligning? Alle som virkelig kjenner Pavens arbeidsforhold og gjerning vil vite, at Paven — det gjelder ikke minst Pave Pius XI — i sitt daglige liv og virke realiserer den idé eller mentalitet, som innebæres i hans annet hedersnavn: Servus servorum Dei — Guds tjeneres tjener.

Hørhjemme: —

NB. ! Resultatet av trekningen for de utloddede ting på den liturgiske utstilling finnes bekjentgjort på 3. omslagsside!

Som man vil se i gudstjenestelisten gjentar pater Lutz sitt foredrag om «Oxfordbevegelsen» søndag den 2. desember kl. 6 i St. Olavskirken. Det interessante foredrag, som omhandler et meget aktuelt emne er særdeles orienterende, bør høres av alle som ønsker å sette sig inn i den katolske Kirkes innstilling overfor Oxford-gruppens arbeidsprinsipper og arbeidsform.

«ST. OLAV»s REDAKSJON

gjør oppmerksom på at telefonerte foreningsannonser og meddelelser til erindringslisten kun vil komme inn i bladet når der senest dagen etter telefoneringen er innløpet skriftlig rekvisisjon med annonsens eller meddelelsens ordlyd.

OSLO. St. Halvards forening av St. Olavs Forbund avholdt søndag 25. novbr. familieaften i lokalet i Urtegaten. Det var årets siste, og formannen, førstefullmektig Ivar Ruyter, takket i sin velkomsttale alle som ved sitt fremmøte hadde bidratt til at programmet: «En foredragsaften hver måned» hadde latt sig realisere, en spesiell takk rettet han til de som hadde assistert med foredrag eller annen underholdning og de kvinnelige medlemmer i styret for deres strev. Frk. Østensvig var aftenens foredragsholder; hun tok oss med på en tur til Maihaugen til de Sandvigske samlinger. I et ualmindelig interessant foredrag, ledsaget av vakre lysbilleder, gav hun oss en grei orientering om hvilke nasjonale kulturverdier disse samlinger representerer, og hvor takknemlig vi måtte være direktør Anders Sandvig, som hadde skapt dem. Foredraget lønnes med begeistret bifall. Under det påfølgende selskapelige samvær leste hr. Ruyter noen historier og Dahl-Myhre noen dikt. Det var en riktig festlig kveld.

E. D. M.

DRAMMEN. Drammens Katolske Kvinneforening holdt en hyggelig 10 års fest mandag den 12. november. Der var dekket et festlig bord som festkomiteen hadde all ære av. Underholdningen tok sin begynnelse med at et av medlemmene leste op en 10 års revy på vers. Sogneprest Rottier holdt en tale for de damer som hadde vært med siden foreningen blev stiftet, og det viste sig å være omtrent alle de tilstedeværende. På styrets vegne fremsatte frk. Christoffersen forslag om å melde foreningen inn i N. K. K. F. og å forandre dens navn til St. Elisabethforeningen. Begge forslag blev enstemmig vedtatt. Siden blev der utloddet flere gjenstander. Et stort, vakkert bilde av kirken blev av vinneren foræret til foreningslokalet. Tilslutt sang vi «Store Gud vi lover dig» for å takke for alt godt vi hadde mottatt i disse 10 år og håpefulle ser vi fremtiden imøte.

A. B.

HALDEN. Søndag den 18. november var en solskinsdag for St. Petri menighet, idet vi hadde hans høiærverdighet biskop Mangers i vår midte, som kom for å meddele fermingens hl. Sakrament. Under prelatmessen kl. 8 mottok en stor del av menigheten den hl. kommunion. Da høimessen begynte var vår nokså rummelige kirke fylt til siste plass av katolikker og anderledestroende. Etter høimessen fant fornyelsen av dåpsløftene sted og derefter meddeltes fermingens Sakrament til 6 menighetsmedlemmer, hvoriblandt 3 konvertiter. Faddere var kaptein Finn Backer og frk. A. Aronsen. Både biskopens preken under høimessen og hans tale til fermlingene blev påhørt med den største oppmerksomhet og gjorde dypt inntrykk på tilhørerne. Til aftenandakten var igjen mange samlet i vår festlig pyntede kirke. Sognepresten talte om vår udødelige sjels verd, idet han påpekte hvad den treenige Gud, Kristus og den Helligånd, har gjort for den, og den stemningsfulle andakt avsluttedes med den sakramentale velsignelse, som blev meddelt av hans høiærverdighet biskopen. Etter andakten samledes vi i foreningslokalet, hvor vi i sang og dikt og tale tolket vår hengivenhet for hans høiærverdighet og vår glede over å ha vår overhyrde iblandt oss. — Mandag besøkte biskopen vår skole. Etterat et av barna hadde fremsagt et dikt, rettet biskopen nogen opmuntrende ord til dem og så blev det en liten eksamen. Om aftenen reiste hans høiærverdighet tilbake til hovedstaden; men vi vil lenge huske hans besøk og ikke glemme hans ord.

A.

— og derute:

VATIKANET. På Peterskirkens «hellige port» er der i disse dager blitt anbragt en minnetavle, hvorpå leses følgende innskrift på latin: «Pius XI, Pontifex Maximus, har i jubileumsåret 1925 åpnet og lukket den hellige port og igjen åpnet og lukket den i Forløsningens jubileumsår 1934». — Fra 25. novbr. av vil alle de sedvanlige audienser være innstillet en uke, fordi den italienske jesuitpater Marchetti i denne uke vil holde rettrett for den hellige Fader selv, medlemmer av det pavelige hoff og Kuriens ledende prelater. — På pavens initiativ er der i forbindelse med det vatikanske bibliotek opprettet en pavelig skole for bibliotekarer (Scuola de biblioteconomia) med som hovedformål å utdanne et fagpersonale for alle katolske biblioteker. Studieplaner er basert på to års utdanning og tar særlig henblikk på de nyeste metoder for katalogisering.